

Revidering av Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Initiativärende

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) (dnr KS 2022/1171), i enlighet med bilaga 1 till utlåtandet godkänns.
2. Tillämpningsanvisningar idéburet offentligt partnerskap (IOP) (dnr KS 2022/1171) i enlighet med bilaga 2 till utlåtandet godkänns.
3. Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (dnr 171-84/2017) upphör därmed att gälla.
4. Vägledning Idéburet offentligt partnerskap (IOP) (dnr KS 2019/10) upphör därmed att gälla.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2022 att kommunstyrelsen ska se över och revidera de stadsövergripande riktlinjerna för idéburna offentliga partnerskap (IOP) med tillhörande tillämpningsanvisningar.

Idéburna organisationer har länge spelat en viktig roll i välfärden och är i många fall föregångare för sådant som idag tillhör välfärdens kärna. Samtidigt fortsätter de att identifiera, artikulera och möta olika målgruppers behov vilket gör de idéburna aktörerna till viktiga innovatörer i samhället.

Idéburna aktörer utgör ett viktigt komplement till stadens egna välfärdsverksamheter. Genom samverkan kan staden och civilsamhällets organisationer bättre ta tillvara de olika kompetenser, erfarenheter och perspektiv som ryms inom respektive sektor. En utvecklad samverkan med idéburna organisationer ökar chanserna att lyckas med komplexa samhällsutmaningar, och bidrar till mångfalden av aktörer och till valfrihet för brukarna. Samverkan kan ske på olika sätt, till exempel genom föreningsbidrag, upphandling, valfrihetssystem eller idéburet offentligt partnerskap (IOP).

Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap syftar till att stödja stadens nämnder och bolag vid ingående av idéburna offentliga partnerskap.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och samtliga stadsdelsnämnder.

Arbetsmarknadsnämnden ställer sig positiv till förslaget med syfte att säkerställa samsyn och tydligare styrning men anser att underlaget om IOP i förhållande till LOU:s regler om reserverade kontrakt bör utvecklas samt att ett stadsövergripande nätverk bör samordnas.

Idrottsnämnden ställer sig positiv till förslaget men gör medskicket att en tydligare skrivning kring juridiskt stöd vore önskvärt.

Kulturnämnden är positiv till förslaget men föreslår att riktlinjerna kompletteras med en beskrivning av alla drift- och verksamhetsformer som staden kan använda för att lösa samhällsutmaningar.

Socialnämnden tillstyrker förslaget i sin helhet.

Utbildningsnämnden välkomnar riktlinjerna och de medföljande tillämpningsanvisningarna och anser att dessa bidrar till en ökad likvärdighet över staden.

Äldrenämnden ser positivt på att riktlinjerna och tillämpningsanvisningarna revideras.

Bromma stadsdelsnämnd har inga synpunkter på förslaget.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd välkomnar revideringen och ställer sig till stor del positivt till förslaget men anser att några förtydliganden bör göras, inom politiska program, föreningsbidrag samt mall för överenskommelse.

Farsta stadsdelsnämnd välkomnar förslaget.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd är positiva till det nya förslaget och att det hörsammar stadsrevisionens synpunkter vars syfte är att göra styrningen mer tydlig och enhetlig.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd är positiv till förslaget då de förtydliganden som gjorts underlättar nämndens bedömningar relaterat till IOP.

Kungsholmens stadsdelsnämnd är positiva till förslaget och anser att det ger en tydligare vägledning av när en IOP kan vara en lämplig samverkansform.

Norrmalms stadsdelsnämnd välkomnar det reviderade förslaget.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd är positiv till förslaget men anser att det är viktigt att den juridiska vägledningen som lyfts fram är just ett stöd till processen samt att ett avsnitt bör kompletteras kring arbetssätt och metoder.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att förslaget till nya riktlinjer samt tillhörande tillämpningsanvisningar gör styrningen mer tydlig och enhetlig och föreslår att det bör skapas ett nätverk för sakkunniga tjänstepersoner på förvaltningarna.

Skärholmens stadsdelsnämnd ställer sig positiv till förslaget.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd är positiv till förslaget men anser att det är viktigt att den juridiska vägledningen som lyfts fram är just ett stöd till processen samt att ett avsnitt bör kompletteras kring arbetssätt och metoder. Nämnden önskar även ett klagörande kring hur nämnderna bör hantera redan ingångna överenskommelser som inte motsvarar de krav som ställs utifrån det nya regelverket.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att förslaget är ett förtydligande från tidigare, men har förslag på tillägg.

Östermalms stadsdelsnämnd är positiv till förslaget och anser att riktlinjerna med tillhörande tillämpningsanvisningar är utförliga, men anser att de belopp som anges i tillämpningsanvisningarna ska tas bort samt att stadens webbplats ska ha en sida med information om vilka organisationer som det finns möjlighet till att teckna IOP med.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholm är en stad i ständig utveckling. Staden behöver hela tiden vässa organisationen i syfte att göra verksamheterna så bra som möjligt för så många som möjligt. Vi måste öka möjligheterna att arbeta samordnat, snabbt och målinriktat i alla delar av vår stad. Organisationen utvecklas ständigt för att bättre möta stockholmarna i deras vardag. Ett viktigt komplement till stadens egna välfärdsverksamheter är de idéburna aktörer.

Genom en nära samverkan med civilsamhällets organisationer kan staden bättre ta tillvara de olika kompetenser, erfarenheter och perspektiv som ryms inom respektive sektor. En utvecklad samverkan med idéburna organisationer ökar chanserna att lyckas med komplexa samhällsutmaningar och bidrar till mångfalden av aktörer.

Ett sätt att göra det är genom att ingå idéburet offentligt partnerskap (IOP) som är en samverkansform mellan kommun och idéburen sektor. Genom samverkan kan staden och civilsamhällets organisationer bättre ta tillvara de olika kompetenser, erfarenheter och perspektiv som ryms inom respektive sektor. Samverkan kan ske på olika sätt, till exempel genom föreningsbidrag, upphandling, valfrihetssystem eller idéburet offentligt partnerskap (IOP).

Det reviderade förslaget till riktlinjer och tillämpningsanvisningar syftar till att förbättrad styrning och vägledning i nämndernas och förvaltningarnas arbete med IOP.

Vi noterar att flera remissvar lyfter fram det positiva med att den juridiska kompetensen från stadens sida finns som en tydlig stödfunktion när ett IOP övervägs som samverkansform och i processen med framtagande av ett samverkansavtal.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Bilagor

1. Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP), dnr KS 2022/1171-1.2

2. Tillämpningsanvisningar idéburet offentligt partnerskap (IOP), dnr KS 2022/1171-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Föredragande borgarrådets förslag till beslut godkänns delvis.
2. Revideringen av riktlinjerna justeras i enlighet med som anförs nedan om tillgängligt språkbruk, samt hantering av organisationer som inte följer stadens värdegrund och demokrativillkor.
3. Därutöver anförs följande.

Vi delar finansborgarrådets inställning att samverka med idéburna organisationer ökar chanserna att lyckas med komplexa samhällsutmaningar, och bidrar till mångfalden av aktörer. Till skillnad från finansborgarrådet så ser dock inte Liberalerna civilsamhället enbart som ett komplement utan som grunden för välfärdssamhället. En mångfald av aktörer ökar valfriheten och kvaliteten inom välfärden. Stockholms stad varken kan eller bör bedriva all verksamhet i egen regi.

Vad gäller språkbruket i förslaget till reviderade riktlinjer så kan vi konstatera att riktlinjerna och tillämpningsanvisningarna i vissa delar är formulerade utifrån ett juridiskt språkbruk som är svårtillgängligt för de flesta som inte själva är jurister. Detta försvårar en korrekt tillämpning av riktlinjerna av såväl stadens handläggare som representanter från civilsamhället eftersom riktlinjerna kan vara svåra att förstå och tolka. Mer användarvänliga tillämpningsanvisningar skulle göra det lättare för små och mindre organisationer som också kan erbjuda bra verksamheter att komma med initiativ till stadsdelen.

Viktigt är också att riktlinjerna anger att partnerskap inte ska ingås med aktörer som inte uppfyller stadens värdegrund och demokrativillkor. Det vore önskvärt om riktlinjerna också kunde ange vad som gäller i fall det, efter att partnerskap ingåtts, framkommer att en IOP inte följer stadens värdegrund och demokrativillkor; i en sådan situation bör det avtal som sluts med IOP:en ange att det kan sägas upp i för tid utan att detta medför onödiga kostnader för staden och dess skattebetalare.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 10 maj 2023

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas reservation i borgarrådsberedningen.

Reservation av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att delvis godkänna föreslagna riktlinjer och tillämpningsanvisningar
2. Att justera dokumenten med förtydliganden och vägledning vad gäller förtida avslut av avtal
3. Att stadsledningskontoret ska tillse ett stadsövergripande nätverk för samarbete med civilsamhället
4. Att därutöver anföra följande

Stockholm har en mångfald av intresseorganisationer som aktivt bidrar till social sammanhållning och som är en förutsättning för ett öppet, demokratiskt och hållbart samhälle. Civilsamhället spelar en avgörande roll för vissa verksamheter och för att nå vissa målgrupper.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är ett viktigt sätt att öppna verksamheterna för fler aktörer, bredda verksamheten och skapa en större palett av verksamhet. Det kan ge staden tillgång till kompetens och kunskap som inte finns eller kan vara svår och kostsam att utveckla inom den egna organisationen.

Samtidigt kan konstateras att regelverken med IOP, LOU, kommunallag m.m. är en djungel där det är lätt att trampa fel, uppföljningen av verksamheten är inte alltid enkel och ibland kan det vara svårt att konstatera att pengarna gått till den del av verksamheten som åsyftas i avtalet. Därför anser vi att det arbete som nu genomförs i att utveckla riktlinjerna för idéburet offentligt partnerskap är oerhört viktigt och vår förhoppning är att tillämpningsanvisningarna blir tydliga och överskådliga. Vi anser också, som arbetsmarknadsnämnden föreslår, att ett stadsövergripande nätverk bör bildas för att sprida kunskap och erfarenheter mellan stadens förvaltningar om hur staden bäst samarbetar med civilsamhället.

Det är viktigt att de nya riktlinjerna och tillämpningsanvisningarna ger klarhet i när det är möjligt att teckna en IOP eller när en upphandling är att föredra. Klara mål och resultat för samarbetet måste fastslås för att säkerställa att det är meningsfullt och att det leder till önskade effekter.

Det behöver finnas möjlighet att följa upp den avtalade verksamheten, samt riktlinjer i hur staden kan hjälpa aktörer in på rätt kurs om syftet och kursen börjar slira. I de fall där en utvärdering visar att en verksamhet inte uppfyller stadens värdegrund, arbete för demokrati, icke-diskriminering, jämställdhet, jämlikhet och mänskliga rättigheter samt uppfyller demokrativillkor, efterlyser vi att riktlinjerna hanterar ett avslut på avtalet i förtid, samt hur Stockholms skattebetalare går så skadefria som möjligt.

Ersättaryttrande av Nike Örbrink (KD) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. att delvis godkänna föreslagna riktlinjer och tillämpningsanvisningar,
2. att därutöver anföra följande

Stockholm består av mer än människor, företag och myndigheter. Utöver näringsliv och det offentliga utgör civilsamhället en tredje avgörande sektor i ett välfungerande samhälle. Ett starkt civilsamhälle tillgängliggör värdeskapande kompetens, kreativitet och engagemang och utgör ett viktigt komplement till såväl näringsliv som det offentliga. Det är mot denna bakgrund vi beklagar att vänsterstyret i äldrenämnden bland annat valde att säga upp det välfungerade och uppskattade IOP-avtalet med Volontärbyrån.

Idéburet offentliga partnerskap (IOP) möjliggör för staden ta tillvara denna allt för ofta bortglömda sektorn. Det öppnar upp för stadens verksamheter att ta del av en bredare mångfald av tjänster och kompetenser som vi inte själva kan utveckla som kommun. Vi välkomnar därför i stora delar de reviderade riktlinjerna men efterfrågar tydliga tillämpningsanvisningar och rekommendationer för de situationer där IOP är att föredra framför andra avtalsformer.

Vi efterlyser även ett stärkt arbete med uppföljning och kontroll. Rådande regelverk är avancerat och ställer höga krav på både staden och civilsamhället. Utöver att avskräcka kan regelverket även leda till felaktigheter, såväl avsiktliga som oavsiktliga. Därför behöver staden tydliga riktlinjer i hur man stöttar aktörer som avviker, samt riktlinjer för hur man bryter avtal som inte uppfylls på grund av fusk, brottslig verksamhet eller i de fall aktören inte uppfyller stadens demokrativillkor.

Ärendet

Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap

Idéburna organisationer har länge spelat en viktig roll i välfärden och är i många fall föregångare för sådant som idag tillhör välfärdens kärna. Samtidigt fortsätter de att identifiera, artikulera och möta olika målgruppers behov vilket gör de idéburna aktörerna till viktiga innovatörer i samhället.

Idéburna aktörer utgör ett viktigt komplement till stadens egna välfärdsverksamheter. Genom samverkan kan staden och civilsamhällets organisationer bättre ta tillvara de olika kompetenser, erfarenheter och perspektiv som ryms inom respektive sektor. En utvecklad samverkan med idéburna organisationer ökar chanserna att lyckas med komplexa samhällsutmaningar, och bidrar till mångfalden av aktörer och till valfrihet för brukarna. Samverkan kan ske på olika sätt, till exempel genom föreningsbidrag, upphandling, valfrihetssystem eller idéburet offentligt partnerskap (IOP).

Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap syftar till att stödja stadens nämnder och bolag vid ingående av idéburna offentliga partnerskap. Riktlinjerna är indelade i tre kapitel och innehåller följande:

Att ingå ett idéburet offentligt partnerskap

Börja med att välja samarbetsform

När stadens nämnder eller bolag avser inleda ett samarbete i välfärdsfrågor med en idéburen aktör behöver nämnden eller bolaget undersöka hur samarbetet bäst organiseras. Utmärkande för ett idéburet offentligt partnerskap inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet:

1. Partnerskapet är ett samarbete mellan en eller flera offentliga aktörer och en eller flera idéburna aktörer i välfärden.
2. Det syftar till att uppnå ett gemensamt allmännyttigt mål.
3. Såväl den offentliga som den idéburna aktören bidrar med resurser.

Kontrollera att det är en idéburen aktör

Om någon av stadens nämnder eller bolag överväger att ingå ett IOP behöver nämnden eller bolaget undersöka om den potentiella samarbetspartnern är en idéburen aktör. En idéburen aktör definieras som en juridisk person som uteslutande har ett allmännyttigt syfte som är angivet i stadgar, bolagsordning, urkund eller motsvarande handling.

Stadens värdegrund och demokrativillkor

Nämnden eller bolaget ska vidare kontrollera att organisationen bedrivs på ett sätt som är överensstämmande med stadens värdegrund, arbete för demokrati, icke-diskriminering, jämställdhet, jämlikhet och mänskliga rättigheter samt uppfyller demokrativillkor. Det huvudsakliga syftet med demokrativillkoret är att förhindra att offentliga medel tilldelas aktörer vars verksamheter inte är förenliga med samhällets

grundläggande värderingar såsom de formuleras i regeringsformen och i de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter.

Ett IOP måste vara förenligt med gällande rätt

Innan staden ingår ett IOP behöver nämnden eller bolaget kontrollera att partnerskapet är förenligt med gällande rätt. De handlar framförallt om följande regelverk:

- Kommunallagen.
- Upphandlingslagstiftningen.
- EU:s statsstödsregler.

Överenskommelse och juridiskt stöd

Om nämnden eller bolaget bedömer att förutsättningar finns för att ingå ett IOP kan en process för framtagande av överenskommelse påbörjas i dialog med övriga parter i partnerskapet. Jurist bör alltid biträda när de juridiska förutsättningarna för att ingå i ett IOP ska bedömas. Om den enskilda förvaltningen saknar jurist med rätt kompetens kan juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret bistå vid denna typ av bedömningar. Kommunstyrelsen ansvarar för att ta fram tillämpningsanvisningar till riktlinjerna samt att hålla dessa uppdaterade.

Tillämpningsanvisningar idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Tillämpningsanvisning till Stockholms stads riktlinjer för Idéburet offentligt partnerskap (IOP) syftar till att ge fördjupad kunskap om samverkansmodellen IOP och under vilka juridiska förutsättningar IOP kan ingås, vilken aktör IOP kan ingås med i bedömning av IOP som en lämplig samverkansmodell.

Tillämpningsanvisningarna har ett fördjupande avsnitt av respektive avsnitt i riktlinjerna.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 november 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att idéburna aktörer utgör ett viktigt komplement till stadens egna välfärdsverksamheter. Genom samverkan kan staden och civilsamhällets organisationer bättre ta tillvara de olika kompetenser, erfarenheter och perspektiv som ryms inom respektive sektor. En utvecklad samverkan med idéburna organisationer ökar chanserna att lyckas med komplexa samhällsutmaningar, och bidrar till mångfalden av aktörer och till valfrihet för brukarna.

Stadsledningskontoret har i förslag till riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap förtydligat vad som är utmärkande för ett idéburet offentligt partnerskap inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet, vilka kontroller nämnden eller bolaget ska

göra och vilka juridiska förutsättningar som gäller utifrån gällande rätt. Vidare finns ett avsnitt om förutsättningar och innehåll i överenskommelsen. Riktlinjerna syftar till att stödja stadens nämnder och bolag vid ingående av idéburna offentliga partnerskap. Förslaget till tillämpningsanvisningar syftar till att ge fördjupad kunskap om samverkansmodellen IOP och under vilka juridiska förutsättningar IOP kan ingås, vilken aktör IOP kan ingås med samt innehåll i överenskommelsen samt struktur för uppföljning av partnerskapet. Riktlinjer och tillämpningsanvisningar för idéburet offentligt partnerskap överensstämmer i stort med den vägledning som har tagits fram i utredningen Idéburen välfärd (SOU 2019:56).

Samverkan med idéburna organisationer kan ske på olika sätt, till exempel genom föreningsbidrag, upphandling, valfrihetssystem eller idéburet offentligt partnerskap (IOP). För att skapa tydlighet är det viktigt att de juridiska förutsättningarna för idéburna offentliga partnerskap är klargjorda. Idéburet offentligt partnerskap (IOP) saknar idag en rättslig definition och begreppet förekommer inte i någon lag eller förordning. Partnerskapens förenlighet med lag måste bedömas i förhållande till omständigheterna i varje enskilt fall. Stadsledningskontoret bedömning är att jurist alltid bör biträda när de juridiska förutsättningarna för att ingå i ett IOP ska bedömas. Om den enskilda förvaltningen eller bolaget saknar jurist med rätt kompetens kan juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret bistå vid denna typ av bedömningar.

Stadsledningskontoret bedömer att förslaget till nya riktlinjer samt tillhörande tillämpningsanvisningar gör styrningen mer tydlig och enhetlig, vilket var en del av stadsrevisionens kritik. Samtidigt vill stadsledningskontoret understryka att nämndernas tillämpning av riktlinjerna och då framförallt genom en aktiv uppföljning och förvaltning också är av stor betydelse för att komma till rätta med de utmaningar som identifierades.

Stadsledningskontoret bedömer att riktlinjerna inte får några konsekvenser gällande ekonomi då finansiering sker fortsatt på samma sätt som tidigare genom nämndernas anslag för verksamhetsområden. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (dnr KS 2022/1171), i enlighet med bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande godkänns.
2. Tillämpningsanvisningar idéburet offentligt partnerskap (IOP) i enlighet med bilaga 2 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande godkänns

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	8
Arbetsmarknadsnämnden	10
Idrottsnämnden	12
Kulturnämnden	13
Socialnämnden.....	13

Utbildningsnämnden.....	14
Äldrenämnden	15
Bromma stadsdelsnämnd.....	15
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.....	15
Farsta stadsdelsnämnd	17
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd.....	19
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	19
Kungsholmens stadsdelsnämnd	20
Norrmalms stadsdelsnämnd.....	20
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	21
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	22
Skärholmens stadsdelsnämnd	23
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	23
Södermalms stadsdelsnämnd	24
Östermalms stadsdelsnämnd.....	25
Reservationer m.m.....	27

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden och samtliga stadsdelsnämnder.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 mars 2023 följande.

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisar till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutade att justerade paragrafen omedelbart.

Särskilt uttalande av Johan Kling (C), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Christina Tufvesson (L), se Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 16 mars 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen ställer sig positiv till att staden reviderar de stadsövergripande riktlinjer för IOP för att säkerställa samsyn och tydligare styrning. Förvaltningen anser att en strukturerad och hållbar samverkan med idéburen sektor är

viktigt och någonting som stärker arbetet inom nämndens verksamhetsområde. Genom samverkan kan offentlig och idéburen sektor tillsammans anta samhällsutmaningar, utveckla kvalitativa metoder och få möjlighet att stärka varandra genom att ta vara på de unika kompetenser och erfarenheter som ryms inom respektive sektor.

Arbetsmarknadsnämnden har erfarenhet av samverkan inom ramen för IOP sedan 2015. Nämnden ser det som ett viktigt verktyg i att möjliggöra samverkan, särskilt utifrån ett långsiktigt perspektiv vilket ger förutsättningar till utveckling, gemensamt lärande och kvalitet. Utifrån nämndens erfarenheter är det viktigt att klargöra att IOP inte ska betraktas som en universell lösning på samverkan med idéburen sektor, utan ska ses som ett av flera verktyg för samverkan och främjande av idéburen sektor, tillsammans med både föreningsbidrag och upphandling. Det är av vikt att tydliggöra hur IOP förhåller sig till andra möjliga samverkansformer för att säkerställa att IOP är lämpligast form för samverkan i varje enskilt fall.

Inom Stockholms stad finns många aktiva aktörer inom idéburen sektor. Det är viktigt att det finns enhetlighet och samsyn inom staden kring IOP, för att säkerställa att det regelmässiga utrymmet följs, samt att det utifrån civilsamhällets perspektiv blir tydligt hur staden arbetar med IOP för att säkerställa likvärdighet.

Förvaltningen är positiv till att de reviderade riktlinjerna förtydligar vad IOP innebär. Genom de tillhörande tillämpningsanvisningarna ges vägledning till hur respektive nämnd/bolag ska hantera initiativ till IOP och utforma samverkansöverenskommelser. Dock kan det finnas anledning att beakta den pedagogiska aspekten då riktlinjerna, liksom de tillhörande tillämpningsanvisningarna, är formulerade utifrån ett juridiskt språkbruk. Detta kan för handläggare eller representant från civilsamhället vara svårt att tolka och översätta till praktik. Det kan därför finnas anledning att se över användarvänligheten för att främja riktlinjernas syfte.

Det är positivt att riktlinjerna tydliggör att det finns möjlighet till stöd från juridiska avdelningen på stadsledningskontoret vid bedömning av möjligt samarbete genom IOP, då detta behöver ske utifrån varje fall.

I riktlinjerna hänvisas till ett offentligt register där idéburna organisationer kan ansöka om att registrera sig. Registrering sker först efter kontroll att organisationen uppfyller uppsatta kriterier för idéburen organisation inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Det kan vara av värde att tydliggöra att registret hanteras av Kammarkollegiet och återfinns på dess hemsida.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill även framhålla att det som skulle kunna utvecklas i underlaget är IOP i förhållande till LOUs regler om reserverade kontrakt. I en reserverad upphandling ges vissa leverantörer, som annars skulle ha svårt att konkurrera om kontrakt, en positiv särbehandling där syftet är att stödja integration av personer med funktionsnedsättning eller andra personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Idéburna organisationer bedöms kunna komma ifråga som partner inom IOP samt som leverantör genom reserverat kontrakt, och då kunna ha

flera parallella relationer med staden. Det kan därför finnas behov av samordning både inom och mellan nämnder/bolag.

Genom att förtydliga förutsättningar för samverkan inom IOP, och tydliggöra process i att ta fram en överenskommelse ges möjlighet till samsyn och erfarenhetsutbyte mellan nämnder. För att främja implementering och förvaltning av riktlinjerna så skulle det kunna vara av nytta att samordna ett stadsövergripande nätverk för handläggare och jurister som involveras i arbetet med IOP.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 mars 2023 följande.

1. Idrottsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Särskilt uttalande av Mikael Peterson (C) och Hanna Wistrand (L), se Reservationer m.m.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 mars 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till den föreslagna revideringen av Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) med tillhörande tillämpningsanvisningar. Föreslagen revidering överensstämmer till stor del med den vägledning som utges från upphandlingsmyndigheten och som har tagits fram i utredningen Idéburen välfärd (SOU 2019:56). Att den vägledningen överförs till stadsövergripande riktlinjer med tillämpningsanvisningar bör underlätta för stadens nämnder och bolag att korrekt hantera förfrågningar om IOP, samt underlätta för likvärdig hantering inom staden.

Förvaltningen bedömer att föreslagna riktlinjer bör kunna utgöra ett bra stöd och en användbar vägledning för stadens nämnder och bolag. Detta särskilt då riktlinjerna med tillämpningsanvisningar är utformade som kriterier och frågeställningar som varje nämnd ska kontrollera för att säkerställa att IOP är korrekt samarbetsform för avsedda ändamål och samarbetspartner, att IOP-samarbetet följer gällande rätt samt att överenskommelsen innehåller alla nödvändiga villkor och uppgifter.

Förvaltningen bedömer att det är bra att det förtydligas att varje nämnd bör biträdas av jurist vid ingående av ett IOP, då de juridiska förutsättningarna vid IOP är komplexa. Förvaltningen ser en möjlig väg att gå är att ändra riktlinjerna till att jurist ska biträda när de juridiska förutsättningarna för att ingå i ett IOP ska bedömas, istället som i riktlinjerna föreslagna bör. Detta för att säkerställa att det inom staden hanteras likvärdigt och juridiskt korrekt.

Ekonomiska konsekvenser

Revidering av Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) med tillhörande tillämpningsanvisningar innebär inte några förändrade ekonomiska konsekvenser för nämnden.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 28 mars 2023 följande.

1. Kulturnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande av Isabel Smedberg-Palmqvist (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Hanna Werner m.fl. (M) och Jonas Naddebo (C), se Reservationer m.m.

Kulturnämnden tjänsteutlåtande daterat den 16 februari 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturförvaltningen tycker att idéburna aktörers verksamhet är ett viktigt komplement till stadens egna verksamheter. Staden behöver bli ännu bättre på att tillvara den kompetens och erfarenhet som finns i civilsamhället och i den ideella sektorn.

Kulturförvaltningen instämmer i stadsledningskontorets bedömning att IOP-samarbeten kräver flera juridiska överväganden. Det är svårt att dra en tydlig juridiskt gräns mellan IOP-samarbeten, offentliga LOU-kontrakt och statsstöd. Det bör därför övervägas om staden ska införa en försiktighetsprincip vid nya IOP-samarbeten.

Enligt förslaget till nya riktlinjer ska nämnderna alltid pröva om ett IOP-samarbete är en lämplig verksamhetsform. Kulturförvaltningen tycker att det är ett bra tillvägagångssätt. Stadens verksamheter kan bedrivas på olika sätt. Exempelvis med egen anställd personal, av upphandlade leverantörer eller genom samverkan.

Kulturförvaltningen föreslår att riktlinjerna kompletteras med en beskrivning av alla drift- och verksamhetsformer som staden kan använda för att lösa samhällsutmaningar. Det skulle underlätta för nämnderna när de ska bedöma om ett IOP-samarbete är en lämplig verksamhetsform.

Kulturförvaltningen vill gärna se en ännu mer transparent process kring IOP-samarbeten. Valet av samarbetspartner behöver vara sakligt och opartiskt. Grundlagens krav på saklighet och opartiskhet gäller oavsett vilken verksamhetsform som staden väljer för att lösa en samhällsutmaning.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 mars 2023 följande.

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 februari 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har varit delaktig i stadsledningskontorets referensgrupp i framtagandet av förslaget till reviderade riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP). Förvaltningen tillstyrker förslaget till riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) och tillämpningsanvisningar i sin helhet.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 mars 2023 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson m.fl. (L), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 februari 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen välkomnar riktlinjerna och de medföljande tillämpningsanvisningarna. De utgör tillsammans ett värdefullt stöd i arbetet med att ta fram samverkansavtal. Riktlinjerna bidrar till en ökad likvärdighet över staden och en tydlighet i vilka komponenter som måste, bör och ska ingå i ett avtal med en idédriven organisation. Utbildningsnämnden har antagit förvaltningsspecifika riktlinjer för de sökbara föreningsbidrag som årligen utlyses. Föreliggande riktlinjer utgör ett viktigt komplement i de fall då ett mer långsiktigt samarbete med en idéburen organisation är önskvärd.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs i den fortsatta hanteringen av ärendet

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Eftersom remisstiden är kort föreslår förvaltningen att utbildningsnämnden justerar beslutet omedelbart.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 mars 2023 följande.

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande av Nike Örbrink (KD), Hugo Laigar (M), Anette Hellström (M), Margita Jacobsson (L) och Thomas Wihlman (C), se Reservationer m.m.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 27 januari 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har inget pågående eller planerat IOP för närvarande. Förvaltningen ser dock positivt på att riktlinjerna och tillämpningsanvisningarna revideras. Det är bra med tydlighet och stöd vid ingående av IOP. Det är även bra att genom tillämpningsanvisningarna få fördjupad kunskap om IOP och under vilka juridiska förutsättningar IOP kan ingås, vilken aktör IOP kan ingås med samt stöd i att bedöma huruvida IOP är en lämplig samverkansmodell. Förvaltningen håller också med om stadsledningskontorets bedömning att jurist bör biträda när de juridiska förutsättningarna för att ingå i ett IOP ska bedömas. Då förslaget inte bedöms få några ekonomiska konsekvenser finner förvaltningen ingen anledning till invändningar i ärendet.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 mars 2023 följande.

Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen avseende revidering av riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP).

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 mars 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Bromma stadsdelsförvaltning har inga synpunkter på de reviderade riktlinjerna samt tillämpningsanvisningarna för IOP. Bromma stadsdelsförvaltning vill i sammanhanget även ge uttryck för att man förhåller sig positiv till möjligheten att ingå IOP-avtal med idéburna organisationer.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 mars 2023 följande.

1. Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 februari 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning välkomnar revideringen av riktlinjerna för IOP med tillhörande tillämpningsanvisningar. Förvaltningen ställer sig till stor del bakom det förslag som stadsledningskontoret tagit fram. Nedan presenteras förvaltningens synpunkter och förslag.

Politiskt program, plan eller uppdrag

I tillämpningsanvisningarna, på sida 18 under avsnitt 4, står det att *samhällsutmaningen eller vilket politiskt program, plan eller uppdrag det är kopplat till* ska framgå i överenskommelse om IOP. Förvaltningen anser att det är viktigt att både samhällsutmaningen och kopplingen till ett politiskt beslut framgår, och föreslår därför att ”eller” byts ut till ”och”, så att det står att *samhällsutmaningen **och** vilket politiskt program, plan eller uppdrag det är kopplat till* ska framgå av överenskommelsen.

I den granskningsrapport som stadsrevisionen upprättade 2021 (RVK 2020/9) bedömde de att IOP ska kopplas till ett övergripande styrdokument som är beslutad av kommunfullmäktige och som kompletterar budgeten. Det står ingenting om detta i de nya riktlinjerna och tillämpningsanvisningarna. Förvaltningen anser att det är bra om det förtydligas på vilken nivå politiska program, planer eller uppdrag ska vara beslutade på för att kunna kopplas till ett IOP. Det är även bra om det tydliggörs om hänvisning kan ske till uppdrag i budget eller inte.

Föreningsbidrag

I de nya riktlinjerna används begreppet föreningsbidrag och i de nya tillämpningsanvisningarna används begreppet föreningsstöd. Förvaltningen föreslår att begreppet föreningsbidrag används konsekvent i båda dokument, eftersom det är det begrepp som används i de stadsövergripande riktlinjerna för förenings- och kulturstöd (demokrativillkor).

I nuvarande riktlinjer är ett vägledande kriterium för att ingå IOP att verksamheten inte kan ses som en del av det normerande föreningsbidraget. När en förening ansökt om föreningsbidrag för en verksamhet som föreningen och nämnden redan har ett IOP om, har detta kriterium inneburit att nämnden avslagit ansökan om föreningsbidrag. Förvaltningen kan inte se att detta kriterium tydligt framgår i de nya riktlinjerna och tillämpningsanvisningarna, och ser därför att det skulle kunna leda till att en verksamhet får föreningsbidrag samtidigt som den omfattas av IOP.

Stadsövergripande mall för överenskommelse

För att få en tydligare styrning och likvärdighet inom staden föreslår förvaltningen att det tas fram en stadsövergripande mall för överenskommelse om IOP, på samma sätt

som staden har stadsövergripande mallar för exempelvis personuppgiftsbiträdesavtal och upphandlade avtal.

Förslag

Förvaltningen föreslår att Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 9 mars 2023 följande.

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till revidering av riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP).
2. Nämnden anför därutöver följande:

Enligt gällande riktlinjer för IOP är syftet att skapa långsiktiga samarbeten med idéburna organisationer som ska kunna delta aktivt och bidra till stadens utveckling. Ett sådant syfte ger nämnderna och dess förvaltningar möjlighet att ingå IOP där det anses vara till nytta för staden och dess medborgare.

Stadsrevisionen har visserligen i sin rapport från juni 2021 anmärkt på att nämndernas styrning och uppföljning av IOP behöver utvecklas. I det nya förslaget har dock riktlinjerna, utan närmare analys eller förklaring, begränsats till välfärdsverksamhet. Det framgår inte heller av remissen om en sådan förändring är avsedd. Orsaken till förslagets snäva fokus kan möjligen vara att det per 2023-01-01 har trätt ikraft en lag om registrering av idéburna aktörer i välfärden. Nämnda lag reglerar inte stadens arbete med IOP och saknar formell inverkan på remissärendet, men kan ändå att få betydelse för stadens arbete med IOP – om förslaget lämnas oförändrat.

I lagstiftningsärendet finns nämligen en definition av begreppet välfärdsverksamhet, vilken kan komma att begränsa utrymmet för att ingå IOP på ett sätt som inte är önskvärt. I förarbetena till lagen definieras välfärdsverksamhet som:

- hälso- och sjukvård,
- hälsofrämjande verksamhet,
- sociala omsorgstjänster,
- utbildning som regleras i skollagen (2010:800),
- utbildning och bildning som folkhögskolor och studieförbund genomför och annan utbildning med en kommun, en region eller en statlig myndighet som huvudman,
- aktiviteter inom arbetsmarknadsområdet, samt

- verksamheter som syftar till att öka människors integration och inkludering i samhället och att motverka segregation och isolering (se prop. 2021/2022:135, s. 15).

En begränsning av IOP till välfärdsverksamhet, riskerar att förhindra ett flertal viktiga satsningar som görs i staden, bl.a. i Farsta. Exempelvis skulle de föreslagna riktlinjerna kunna exkludera viktiga satsningar på trygghet, kultur, fritid och klimat/miljö – om inte satsningarna även går att kategorisera som välfärdsverksamhet enligt definitionen. Vi föreslår därför i första hand att den föreslagna begränsningen till välfärdsverksamhet tas bort och i andra hand att den kompletteras och förtydligas.

Reservation av Olof Peterson m.fl. (M), Rikard Werge (L), Christer Eriksson (C) och Leif Söderström (SD), som yrkade på att bifalla förvaltningens förslag till beslut.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 3 mars 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar nya och tydligare riktlinjer och tillämpningsanvisningar för IOP. Vi välkomnar också att stadsledningskontorets juridiska avdelning finns utpekad som stöd i den rättsliga bedömningen.

Förvaltning bedömer att IOP är ett bra verktyg som tar tillvara kraften i det lokala föreningslivet och kompletterar nämndens egna verksamheter. I dagsläget har Farsta stadsdelsnämnd sammanlagt sju IOP:er med följande aktörer:

- FOC Farsta Ishockey om lovaktiviteter under en treårsperiod 2021-2023
- Magelungens fiskevårdsförening om en renare och trivsammare miljö kring Magelungen 2021-2024
- FOC Farsta Fotboll om trygghetsskapande aktiviteter och öppen idrottsverksamhet 2021-2024
- Konsthall C om Konst i förskolan 2022-2024
- Farsta föreningsråd om nationaldags- och midsommarfirande 2022-2024
- FOC Farsta Ishockey om syntetisbana 2022-2025
- Svenska kyrkan, stiftelsen Stora Sköndal samt stadsdelsförvaltningen Enskede Årsta Vantör om verksamheten Himmel och Pannkaka 2022-2025

År 2021 när revisionen granskade stadens arbete med IOP var Farsta stadsdelsnämnd en av de nämnder som granskades. Redan i samband med det vidtog förvaltningen en del justeringar i våra rutiner och mallar för IOP.

Förvaltningen bedömer att det endast är mindre justeringar i vårt arbetssätt som skulle behöva göras med anledning av detta förslag på nya riktlinjer, om de fastställs av kommunfullmäktige. Vi kommer då att säkerställa att vår rutin för IOP följer samma upplägg som föreslagna riktlinjer och tillämpningsanvisningarna. Vi behöver lägga till en rutin att alltid stämma av med en jurist. Därtill behöver våra överväganden och

kontroller tydligare dokumenteras och presenteras i tjänsteutlåtande inför nämndens ställningstagande om IOP. I övrigt bedömer förvaltningen att vi arbetar i enlighet med förslagna riktlinjer. Vi bedömer också att den mall vi använder för den skriftliga överenskommelsen ligger i linje med föreslagna tillämpningsanvisningar.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 mars 2023 följande.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 februari 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser det som bra att riktlinjerna och tillämpnings-anvisningarna för idéburet offentligt partnerskap (IOP) revideras och hörsammar stadsrevisionens synpunkter vars syfte är att göra styrningen mer tydlig och enhetlig. Förvaltningen vidhåller att en aktiv uppföljning och förvaltning av ingående samverkan är en viktig del i tillämpningen av riktlinjerna.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 30 mars 2023 följande.

1. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd antar yttrandet som sitt eget och överlämnar det som svar på remissen.
2. Ärendet justeras omedelbart.

Särskilt uttalande av Michaela Hollis (KD) och Linn Bessner (C), se Reservationer m.m.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 mars 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd ställer sig positiv till remitterad riktlinje och tillhörande tillämpningsanvisningar då de förtydliganden som gjorts underlättar nämndens bedömningar relaterat till IOP. Förtydligandena bedöms även ge ökade förutsättningar till en likvärdig tillämpning i staden.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 mars 2023 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande av Anette Nordvall (C), se Reservationer m.m.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 mars 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Samverkan i olika former med idéburna organisationer utgör ett viktigt komplement till stadens kärnverksamheter. I många fall sker samverkan i form av de verksamhetsbidrag som fördelas av socialnämnden samt föreningsbidrag från stadsdelsförvaltningarna. Det finns också flera exempel på IOP i staden, däribland ett på Kungsholmen där nämnden samverkar med Vängåvans Vänner som driver parkleksverksamhet på Stora Essingen. En samverkan som stadsdelsförvaltningen har goda erfarenheter av.

Det framgår dock av bland annat revisionskontorets granskning 2021 att IOP är en samverkansform som kan upplevas svår att genomföra, framförallt på grund av den lagstiftning som kommunala nämnder och bolag har att förhålla sig till. Det faktum att det inte heller finns någon lagstiftning som reglerar IOP ställer krav på tydliga riktlinjer och tillgång på juridisk kompetens när ett IOP ska ingås.

Mot bakgrund av detta välkomnar stadsdelsförvaltningen de reviderade riktlinjerna med kompletterade tillämpningsanvisningar som nu föreslås. Enligt förvaltningens uppfattning är de betydligt tydligare och mer detaljerade än tidigare regelverk. Bland annat ger de en tydligare vägledning av när en IOP kan vara en lämplig samverkansform och hur en IOP-process kan gå till. Som också framgår av riktlinjerna är det viktigt att det alltid finns tillgång till juridisk kompetens när ett IOP övervägs som samverkansform.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 16 mars 2023 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 februari 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar de reviderade riktlinjerna. Bedömningen är att de kommer att underlätta ställningstaganden inför att besluta om och eventuellt ingå i ett idéburet offentligt partnerskap. Vidare finner förvaltningen det värdefullt att tillämpningsanvisningarna klargör vad en överenskommelse ska innehålla och hur en överenskommelse skiljer sig från en offentlig upphandling med kommersiella avtal.

Förvaltningen har erfarenhet av ett treårigt idéburet offentligt partnerskap med en ideell förening i syfte att skapa förutsättningar för nyanlända barn och ungdomar att delta i organiserade fritidsverksamheter. Partnerskapet bidrog till såväl mervärde för målgruppen som ett ökat lärande hos respektive part i avtalet.

Förvaltningen ser möjligheten att kunna ingå i ett idéburet offentligt partnerskap som en unik chans att samverka och tillsammans skapa något där helheten blir större än summan av delarna.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 mars 2023 följande.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som yttrade över remissen.

Särskilt uttalande av Patrick Amofah (C), se Reservationer m.m.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 16 februari 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen bedömer att förslaget till riktlinjer och tillämpningsanvisningar för IOP i Stockholms stad kommer att ge en förbättrad styrning och vägledning i nämndernas och förvaltningarnas arbete med IOP. Det är positivt att de nya riktlinjerna och tillämpningsanvisningarna bidrar till att klargöra formerna för IOP.

Det är positivt att de juridiska överväganden som krävs rörande lämplig samverkansform med idéburna organisationer förtydligas och utvecklas. Dock är det viktigt att den juridiska vägledningen utvecklas som ett stöd till processen och att den inte uppfattas som en hämsko för nyttjandet av IOP som en intressant samverkansform med idéburna organisationer.

Komplexiteten och omfattningen av utmaningarna som partnerskapet ska möta kräver dialog. I avsnitt 2.4 i tillämpningsanvisningarna lyfts den inledande dialogen vilket är positivt. Den inledande dialogen är fundamental för partnerskapets möjligheter att lyckas. Riktlinjerna tillsammans med tillämpningsanvisningarna styr mot en process som kräver omsorgsfullhet i dialogen initialt men också i uppföljning.

Förvaltningen delar stadsledningskontorets bedömning att förslaget till nya riktlinjer samt tillhörande tillämpningsanvisningar gör styrningen mer tydlig och enhetlig, samtidigt som en aktiv uppföljning och förvaltning av ingångna överenskommelser också är av stor betydelse för att komma till rätta med de utmaningar som identifierades i stadsrevisionens granskning.

IOP är ofta riktade mot komplexa och svårlösta samhällsutmaningar som inbegriper mjuka värden som upplevelse av trygghet eller främjande och förebyggande insatser vars effekt först kan uppmätas efter lång tid. Det är ett grannliga arbete att formulera gemensamma mål som faktiskt går att följa upp och koppla dessa till angreppssätt

som har en faktisk effekt på de uppsatta målen. De metoder och arbetssätt som tillämpas bör om möjligt vara evidensbaserade eller i vart fall vila på beprövd erfarenhet. Förvaltningen anser att tillämpningsanvisningarna skulle kunna kompletteras med ett avsnitt rörande detta.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som yttrande till kommunstyrelsen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 30 mars 2023 följande.

1. Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Särskilt uttalande av Henrietta Ludwig (C), Kristina Lutz m.fl. (M) och André Nilsson (L), se Reservationer m.m.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 februari 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att staden, där det är lämpligt, ingår IOP för att utveckla och stärka samverkan med idéburna organisationer. Ett idéburet offentligt partnerskap kan fungera som ett samhällsnyttigt komplement till upphandlingar och föreningsbidrag.

Stadsdelsförvaltningen anser att stadsledningskontorets ärende är väl genomarbetat och bedömer att förslaget till nya riktlinjer samt tillhörande tillämpningsanvisningar gör styrningen mer tydlig och enhetlig. Samtidigt vilar ett stort ansvar på de enskilda nämnderna att tillämpa riktlinjerna framförallt genom förarbete och en aktiv uppföljning.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) saknar idag en rättslig definition och begreppet förekommer inte i någon lag eller förordning. Utrymmet för att ingå avtal om idéburet offentligt partnerskap (IOP) finns i en juridisk gråzon och måste bedömas i varje enskilt fall. Med tanke på det otydliga juridiska läget välkomnar förvaltningen att juridiska avdelningen vid stadsledningskontoret kan bistå, om den enskilda förvaltningen eller bolaget saknar jurist med rätt kompetens.

Förvaltningen föreslår att det i det fortsatta arbetet bör skapas ett nätverk för sakkunniga tjänstepersoner på förvaltningarna med syfte att utveckla stadens strategiska arbete med IOP och skapa ett forum för erfarenhets- och kunskapsutbyte inom staden.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 30 mars 2023 följande.

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 2 februari 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser mycket positivt på de reviderade riktlinjerna. De är tydliga med under vilka förutsättningar ett IOP kan ingås och vilka avvägningar som ska göras vid val av samarbetsform.

Samverkan med idéburna organisationer kan ske på olika sätt, till exempel genom föreningsbidrag, upphandling, valfrihetsystem eller IOP. Förvaltningen håller med om vikten av att de juridiska förutsättningarna för idéburna offentliga partnerskap är klagjorda eftersom IOP idag inte har en rättslig definition. De tydliga riktlinjerna med tillhörande tillämpningsanvisningar kommer att underlätta för förvaltningen att bedöma vilken samarbetsform som bör väljas i varje enskilt fall.

I förslaget till nya riktlinjer står det att i processen med att undersöka om en eventuell samarbetspartner i ett IOP är en idéburen aktör så ska kontroll ske i särskilt register. Förvaltningen tycker att det bör förtydligas i tillämpningsanvisningarna att det med ”särskilt register” avses Kammarkollegiets register över idéburna organisationer, samt hur man når det.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 mars 2023 följande.

1. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som yttrande över remissen.
2. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 mars 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen bedömer att förslaget till riktlinjer och tillämpningsanvisningar för IOP i Stockholms stad kommer att ge en förbättrad styrning och vägledning i nämndernas och förvaltningarnas arbete med IOP. Positiv är ambitionen att klargöra de juridiska överväganden som krävs rörande lämplig samverkansform med idéburna organisationer och möjligheten att få juridisk vägledning från stadsledningskontorets juridiska avdelning. Dock är det viktigt att den juridiska vägledningen utvecklas som

ett stöd till processen och att den inte hämmar brukandet av IOP som samverkansform med idéburna organisationer.

Det är även positivt att arbetsprocessens alla delar har tydliggjorts inte minst avsnittet 2.4 i tillämpningsanvisningen där den inledande dialogen mellan parterna beskrivs. Den inledande dialogen är väsentlig för partnerskapets möjligheter att lyckas. Riktlinjerna tillsammans med tillämpningsanvisningarna styr mot en process som kräver ett grannliga arbete i den initiala dialogen och i analysarbetet men också i uppföljningen.

Förvaltningen delar helt stadsledningskontorets bedömning att förslaget till nya riktlinjer samt tillhörande tillämpningsanvisningar gör styrningen mer tydlig och enhetlig samtidigt som en aktiv uppföljning och förvaltning av ingångna överenskommelser också är av stor betydelse för att komma till rätta med de utmaningar som identifierades i stadsrevisionens granskning.

IOP är ofta riktade mot komplexa och svårlösta samhällsutmaningar som inbegriper mjuka värden som upplevelse av trygghet eller främjande och förebyggande insatser vars effekt först kan uppmätas efter lång tid. Det är ett grannliga arbete att formulera gemensamma mål som faktiskt går att följa upp och koppla dessa till angreppssätt som har en faktisk effekt på de uppsatta målen. De metoder och arbetssätt som tillämpas bör om möjligt vara evidensbaserade eller i vart fall vila på beprövad erfarenhet. Förvaltningen anser att tillämpningsanvisningarna bör kompletteras med ett avsnitt rörande detta.

IOP innebär ofta överenskommelser som löper över längre tidsperioder. Det är tänkbart att det förekommer överenskommelser om IOP i staden som inte motsvarar de kommande riktlinjernas och tillämpningsanvisningens formkrav. Förvaltningen bedömer att förslaget till tillämpningsanvisningar bör kompletteras med ett avsnitt som klargör hur nämnderna bör hantera redan ingångna överenskommelser som inte motsvarar de krav som ställs utifrån det nya regelverket.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det som yttrande till kommunstyrelsen.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 mars 2023 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 februari 2023 har i huvudsak följande lydelse.

I förslaget till riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap har förtydligats vad som är utmärkande för ett idéburet offentligt partnerskap inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet, vilka kontroller nämnden ska göra och vilka juridiska

förutsättningar som gäller utifrån gällande rätt. Vidare finns ett avsnitt om förutsättningar och innehåll i överenskommelsen. Förvaltningens uppfattning är att gränsdragningen för vad som utgör ett IOP och inte innefattar en hel del komplicerade bedömningar och ställningstaganden som varje enskild förvaltning behöver göra.

Det främsta frågetecknet är kring gränsdragningar, rollbeskrivning och resursuppdelning och i vilka fall IOP skulle kunna vara ett bättre alternativ än upphandling eller föreningsbidrag. Förvaltningen ser värdet av att kunna ta del av goda exempel på IOP inom staden. IOP saknar i nuläget en rättslig definition och begreppet förekommer varken i lag eller förordning.

I riktlinjerna framgår att jurist alltid bör biträda när de juridiska förutsättningarna för att ingå ett IOP ska bedömas samt att stadsledningskontorets juridiska avdelning kan bistå med bedömningsstöd. Förvaltningens uppfattning är att det kommer vara komplicerat även för jurister att bedöma de juridiska förutsättningarna eftersom de juridiska ramarna för tecknandet av IOP delvis är otydliga.

Förvaltningen noterar att på sidan fyra i riktlinjerna anges fem kriterier som alla ska vara uppfyllda om en aktör inte är registrerad i registret över idéburna organisationer. I tillämpningsanvisningarna på sidan åtta anges dock sex stycken kriterier som ska vara uppfyllda. På sidan fjorton i tillämpningsanvisningarna framgår risker med ingående av IOP i strid med upphandlingslagstiftningen. Förvaltningens uppfattning är att det även bör nämnas något om eventuella risker med ingående av IOP i strid med kommunallagen och statsstödsreglerna.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 mars 2023 följande.

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 januari 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att det tas fram reviderade riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap. Att ingå i ett IOP tillhör inte de flesta nämnders eller bolags rutinärenden och ställer samtidigt höga krav på sakkunnighet för hantering av ärendet. Det innebär juridiska kontroller och ett korrekt förfarande innan en överenskommelse tecknas. Det är därför av stor vikt att nämnder och bolag får relevant stöd i de riktlinjer som tas fram.

I de fall där en överenskommelse om IOP har tecknats på felaktiga grunder kan detta utgöra en otillåten direktupphandling. En myndighet som har genomfört en otillåten

direktupphandling riskerar att få betala både upphandlingsskadeavgift till tillsynsmyndigheten Konkurrensverket och skadestånd till de leverantörer som lidit skada. Dessutom kan överenskommelsen (det upphandlingspliktiga kontraktet) ogiltigförklaras av domstolen, vilket innebär att samtliga prestationer ska återgå. En sådan situation kan drabba en idéburen organisation hårt och skada stadens förtroende.

Förvaltningen är därför särskilt positiv till att riktlinjerna med tillhörande tillämpningsanvisningar är utförliga, samt att det i riktlinjerna lyfts fram att en jurist alltid bör biträda när de juridiska förutsättningarna för att ingå ett IOP ska bedömas.

Vidare ser förvaltningen positivt på att tillämpningsanvisningarna på ett detaljerat sätt redogör för vad en överenskommelse ska innehålla och hur en överenskommelse skiljer sig från en offentlig upphandling med kommersiella avtal.

Förvaltningen föreslår att de belopp som anges i tillämpningsanvisningarna 3.3.3 tas bort och att anvisningarna istället hänvisar till stadsstödsregelverket. Risker finns annars att det sker förändringar av beloppen och att riktlinjerna därmed blir vilseledande. Vidare föreslår förvaltningen att det på stadens webbplats upprättas en sida som informerar idéburna organisationer om möjligheten att teckna IOP med staden.

Sammanfattningsvis bedöms de framtagna riktlinjerna med tillhörande tillämpningsanvisningar vara utförliga och ge ett gott underlag och stöd för hantering av IOP.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och lämnar det som sitt yttrande till kommunstyrelsen.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Särskilt uttalande av Johan Kling (C)

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är ett viktigt sätt att öppna upp verksamheterna för fler aktörer, bredda verksamheten och skapa en större palett av verksamhet. Samtidigt kan konstateras att regelverken med IOP, LOU, kommunallag mm är en djungel där det är lätt att trampa fel, uppföljningen av verksamheten är inte alltid enkel och ibland kan det vara svårt att konstatera att pengarna gått till den del av verksamheten som åsyftas i avtalet.

Därför välkomnar Centerpartiet det arbete som nu genomförs i att utveckla riktlinjerna för idéburet offentligt partnerskap (IOP) är oerhört viktigt och Centerpartiets förhoppning är att tillämpningsanvisningarna blir tydliga och överskådliga.

Civilsamhället spelar en avgörande roll för vissa verksamheter och för att nå vissa målgrupper. Exempelvis har arbetsmarknadsnämnden ett antal värdefulla samarbeten med Hammarby Fotboll, för att nå och lotsa unga i söderort till arbete, Svenska med baby, bland annat för att erbjuda insatser på Welcome House, och Fryshuset, för att nå fler unga på Järva, med flera.

Under förra mandatperioden utvecklades också samarbetet på vårt initiativ med ideell sektor för att erbjuda arbetsträning för kvinnor långt ifrån arbetsmarknaden, då i form av upphandling, men även IOP kan vara lämpligt i vissa fall.

Det är samtidigt viktigt att de nya riktlinjerna och tillämpningsanvisningarna ger klarhet i när det är möjligt att teckna en IOP eller när en upphandling är att föredra. Det behöver finnas möjlighet att följa upp den avtalade verksamheten, samt riktlinjer i hur staden kan hjälpa aktörer in på rätt kurs om syftet och kursen börjar slira. I de fall där en utvärdering visar att en verksamhet inte uppfyller stadens värdegrund, arbete för demokrati, ickediskriminering, jämställdhet, jämlikhet och mänskliga rättigheter samt uppfyller demokrativillkor, efterlyser vi också att riktlinjerna hanterar ett avslut på avtalet i förtid, samt hur Stockholms skattebetalare går så skadefria som möjligt.

Särskilt uttalande av Christina Tufvesson (L)

En vanlig uppfattning är att civilsamhället är ett komplement till den offentliga sektorn. Liberalerna har en annan syn. Grunden för välfärdssamhället är civilsamhället. Det är de av individer skapade gemenskaperna som lägger grunden för såväl privat som offentlig sektor. Den offentliga sektorns välfärdstjänster kompletterar civilsamhället inom av medborgarna beslutade ramar.

Civilsamhället spelar således en avgörande roll för samhället och ger även stora möjligheter till utveckling också för det offentliga.

Ett viktigt exempel på detta är avtal om Idéburet offentligt partnerskap (IOP) där staden och idéburna aktörer tillsammans arbetar mot gemensamma mål. Formen för IOP fungerar bra som ett konstruktivt komplement till stadens egna verksamheter då staden inte kan göra allt och Liberalerna ser gärna att verksamheten med IOP utvidgas.

Det är därför positivt med ett förtydligande kring vad IOP innebär, vilket de reviderade riktlinjerna bidrar till.

Tillämpningsanvisningarna ger vägledning till hur respektive nämnd eller bolag ska kunna utforma samverkansöverenskommelser. Liberalerna kan dock konstatera att riktlinjerna och tillämpningsanvisningarna i vissa delar är formulerade utifrån ett juridiskt språkbruk som är svårtillgängligt för de flesta som inte själva är jurister. Detta försvårar en korrekt tillämpning av riktlinjerna av såväl stadens handläggare som representanter från civilsamhället eftersom riktlinjerna kan vara svåra att förstå och tolka. Mer användarvänliga tillämpningsanvisningar skulle göra det lättare för små och mindre organisationer som också kan erbjuda bra verksamheter att komma med initiativ till staden.

Viktigt är att riktlinjerna anger att partnerskap inte ska ingås med aktörer som inte uppfyller stadens värdegrund och demokrativillkor.

Det vore bra om riktlinjerna också kunde ange vad som gäller i fall det, efter att partnerskap ingåtts, framkommer att en IOP inte följer stadens värdegrund och demokrativillkor; i en sådan situation bör det avtal som sluts med IOP:en ange att det kan sägas upp i förtid utan att detta medför onödiga kostnader för staden och dess skattebetalare.

Idrottsnämnden

Särskilt uttalande av Mikael Peterson (C) och Hanna Wistrand (L)

Civilsamhället i form av föreningar och annat spelar en avgörande roll för samhället och ger stora möjligheter till utveckling också för det offentliga. Ett viktigt exempel på det är avtal om Idéburet offentligt partnerskap (IOP) där staden och idéburna aktörer arbetar tillsammans för att nå gemensamma mål.

Formen för IOP fungerar bra som komplement till stadens egna verksamheter då staden inte kan göra allt eller alltid har kompetensen att göra vissa insatser som kan bidra till ett bättre samhälle. Det är därför positivt med ett förtydligande kring vad IOP innebär och vilka krav som gäller, något de reviderade riktlinjerna bidrar till.

Tillämpningsanvisningarna är tänkta att ge vägledning till hur respektive nämnd eller bolag ska kunna utforma samverkansöverenskommelser. Dock är riktlinjerna och

tillämpningsanvisningarna till stor del formulerade utifrån ett krångligt juridiskt språk som är mycket svårtillgängligt och troligtvis svårt för både stadens anställda och civilsamhället att tolka och förstå vad de egentligen innebär..

Med en mer användarvänlig 'manual' för IOP skulle det bli lättare för alla men framförallt små och mindre organisationer utan anställd personal med bra verksamhet att komma med initiativ till staden. För stadens anställda skulle det också bli lättare att identifiera och kontakta bra verksamheter i områden som behöver mer insatser för att ställa fråga om att ingå i ett IOP.

Kulturnämnden

Särskilt uttalande av Isabel Smedberg-Palmqvist (L)

En vanlig uppfattning är att civilsamhället är ett komplement till den offentliga sektorn. Liberalerna har en annan syn. Grunden för välfärdssamhället är civilsamhället. Det är de av individer skapade gemenskaperna som lägger grunden för såväl privat som offentlig sektor. Den offentliga sektorns välfärdstjänster kompletterar civilsamhället inom av medborgarna beslutade ramar. Civilsamhället spelar således en avgörande roll för samhället och ger även stora möjligheter till utveckling också för det offentliga.

Ett viktigt exempel på detta är avtal om Idéburet offentligt partnerskap (IOP) där staden och idéburna aktörer tillsammans arbetar mot gemensamma mål. Formen för IOP fungerar bra som ett konstruktivt komplement till stadens egna verksamheter då staden inte kan göra allt och Liberalerna ser gärna att verksamheten med IOP utvidgas. Det är därför positivt med ett förtydligande kring vad IOP innebär, vilket de reviderade riktlinjerna bidrar till.

Tillämpningsanvisningarna ger vägledning till hur respektive nämnd eller bolag ska kunna utforma samverkansöverenskommelser. Liberalerna kan dock konstatera att riktlinjerna och tillämpningsanvisningarna i vissa delar är formulerade utifrån ett juridiskt språkbruk som är svårtillgängligt för de flesta som inte själva är jurister. Detta försvårar en korrekt tillämpning av riktlinjerna av såväl stadens handläggare som representanter från civilsamhället eftersom riktlinjerna kan vara svåra att förstå och tolka. Mer användarvänliga tillämpningsanvisningar skulle göra det lättare för små och mindre organisationer som också kan erbjuda bra verksamheter att komma med initiativ till staden.

Viktigt är att riktlinjerna anger att partnerskap inte ska ingås med aktörer som inte uppfyller stadens värdegrund och demokrativillkor. Det vore bra om riktlinjerna också kunde ange vad som gäller i fall det, efter att partnerskap ingåtts, framkommer att en IOP inte följer stadens värdegrund och demokrativillkor; i en sådan situation bör det avtal som sluts med IOP:en ange att det kan sägas upp i förtid utan att detta medför onödiga kostnader för staden och dess skattebetalare.

Särskilt uttalande av Hanna Werner m.fl. (M) och Jonas Naddebo (C)

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är ett viktigt sätt att öppna upp verksamheterna för fler aktörer, bredda verksamheten och skapa en större palett av verksamhet. Samtidigt kan konstateras att regelverken med IOP, LOU, kommunallag m.m. är en djungel där det är lätt att trampa fel, uppföljningen av verksamheten är inte alltid enkel och ibland kan det vara svårt att konstatera att pengarna gått till den del av verksamheten som åsyftas i avtalet. Därför anser Centerpartiet och Moderaterna att det arbete som nu genomförs i att utveckla riktlinjerna för idéburet offentligt partnerskap (IOP) är oerhört viktigt och vår förhoppning är att tillämpningsanvisningarna blir tydliga och överskådliga.

Civilsamhället spelar en avgörande roll för vissa verksamheter och för att nå vissa målgrupper. Förvaltningen nämner i sitt svar att det bör övervägas om staden ska införa en försiktighetsprincip vid nya IOPsamarbeten. Det ställer vi oss negativa till då de nya riktlinjerna och anvisningarna är tänkta att svara upp mot det behovet. Det är viktigt att de nya riktlinjerna och tillämpningsanvisningarna ger klarhet i när det är möjligt att teckna en IOP eller när en upphandling är att föredra.

Det behöver finnas möjlighet att följa upp den avtalade verksamheten, samt riktlinjer i hur staden kan hjälpa aktörer in på rätt kurs om syftet och kursen börjar slira. I de fall där en utvärdering visar att en verksamhet inte uppfyller stadens värdegrund, arbete för demokrati, icke-diskriminering, jämställdhet, jämlikhet och mänskliga rättigheter samt uppfyller demokrativillkor, efterlyser vi också att riktlinjerna hanterar ett avslut på avtalet i förtid, samt hur Stockholms skattebetalare går så skadefria som möjligt

Utbildningsnämnden

Särskilt uttalande av Jan Jönsson m.fl. (L)

En vanlig uppfattning är att civilsamhället är ett komplement till den offentliga sektorn. Liberalerna har en annan syn. Grunden för välfärdssamhället är civilsamhället. Det är de av individer skapade gemenskaperna som lägger grunden för såväl privat som offentlig sektor. Den offentliga sektorns välfärdstjänster kompletterar civilsamhället inom av medborgarna beslutade ramar. Civilsamhället spelar således en avgörande roll för samhället och ger även stora möjligheter till utveckling också för det offentliga. Ett viktigt exempel på detta är avtal om Idéburet offentligt partnerskap (IOP) där staden och idéburna aktörer tillsammans arbetar mot gemensamma mål. Formen för IOP fungerar bra som ett konstruktivt komplement till stadens egna verksamheter då staden inte kan göra allt och Liberalerna ser gärna att verksamheten med IOP utvidgas.

Det är därför positivt med ett förtydligande kring vad IOP innebär, vilket de reviderade riktlinjerna bidrar till.

Tillämpningsanvisningarna ger vägledning till hur respektive nämnd eller bolag ska kunna utforma samverkansöverenskommelser. Liberalerna kan dock konstatera att riktlinjerna och tillämpningsanvisningarna i vissa delar är formulerade utifrån ett juridiskt språkbruk som är svårtillgängligt för de flesta som inte själva är jurister. Detta försvårar en korrekt tillämpning av riktlinjerna av såväl stadens handläggare som representanter från civilsamhället eftersom riktlinjerna kan vara svåra att förstå och tolka. Mer användarvänliga tillämpningsanvisningar skulle göra det lättare för små och mindre organisationer som också kan erbjuda bra verksamheter att komma med initiativ till staden.

Viktigt är att riktlinjerna anger att partnerskap inte ska ingås med aktörer som inte uppfyller stadens värdegrund och demokrativillkor. Det vore bra om riktlinjerna också kunde ange vad som gäller i fall det, efter att partnerskap ingåtts, framkommer att en IOP inte följer stadens värdegrund och demokrativillkor; i en sådan situation bör det avtal som sluts med IOP:en ange att det kan sägas upp i förtid utan att detta medför onödiga kostnader för staden och dess skattebetalare.

Äldrenämnden

Särskilt uttalande av Nike Örbrink (KD), Hugo Laigar (M), Anette Hellström (M), Margita Jacobsson (L) och Thomas Wihlman (C)

I ärendet om revidering av riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP) konstaterar förvaltningen att de inte har något pågående eller planerat IOP för närvarande. Detta eftersom den IOP som förvaltningen haft med Volontärbyrå avslutades vid årsskiftet efter att vänsterstyret dragit in de 800 000 kronor som var avsatta för ändamålet.

I sammanhanget en liten summa - mindre än en promille av äldreomsorgens budget – som likväl bidragit till mycket glädje och social samvaro. Idén bakom samarbetet var att bryta äldres ensamhet genom att koppla samman volontärer i alla åldrar med organisationer riktade mot äldre, och äldre med organisationer, men också organisationer med varandra.

Alla inblandade lyfter fram verksamheten som framgångsrik och så sent som i oktober skickade ett dussintal föreningar en vädjan till Stockholms stad att fortsätta stödja det nätverk som IOP-avtalet gav möjlighet till. Trots detta valde vänsterstyret att dra in pengarna.

Det är ett svek mot Stockholms äldre och ett slag mot arbetet mot ofrivillig ensamhet. Vi vill därför vara mycket tydliga med den viktiga roll som civilsamhället, där olika resurser och specialkompetenser finns, spelar inom äldreomsorgen och att samarbeten mellan staden och civilsamhället därför snarare bör utvecklas än stjälpas. I Äldrevänlig stad, som Stockholm stad anslöt sig till 2021, är samverkan och partnerskap ett av de högst prioriterade utvecklingsområdena. Att majoriteten avvecklar IOP är att gå i motsatt riktning.

Hässelby – Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Michaela Hollis (KD) och Linn Bessner (C)

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2022 att kommunstyrelsen ska se över och revidera de stadsövergripande riktlinjerna för idéburna offentliga partnerskap (IOP) med tillhörande tillämpningsanvisningar. Stadsledningskontoret har tagit fram förslag på reviderade riktlinjer och tillhörande tillämpningsanvisningar. Vi ser positiv på detta. Nya riktlinjen kommer att ge tydliga styrning på nämndens samarbete med civilsamhällets Michaela Hollis (KD) och ledamot Linn Bessner (C) organisationer och idéburna aktörer på ett mycket tydligare sätt.

Samarbete med idéburna aktörer och civilsamhällesorganisationer är mycket viktigt då de når ut bredare och därav ger mervärde till våra invånare i staden och Hässelby-Vällingby. För Centerpartiet och Kristdemokraterna är det viktigt att samarbeta med civilsamhället och idéburna aktörer på flera olika sätt och vi vet att dessa har mycket att erbjuda gällande kunskap, engagemang och verkar till att skapa trygghet och engagemang i lokalsamhället.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Anette Nordvall (C)

Stadsdelsförvaltningen välkomnar de reviderade riktlinjerna med kompletterade tillämpningsanvisningar som nu föreslås vilket är jättebra.

Enligt förvaltningens uppfattning är de betydligt tydligare och mer detaljerade än tidigare regelverk. Bland annat ger de en tydligare vägledning av när en IOP kan vara en lämplig samverkansform och hur en IOP-process kan gå till.

Samtidigt som det nu blir enklare att genomföra idéburet offentligt partnerskap står ideella organisationer för en väldigt liten del av välfärdsmixen. Den idéburna välfärden glöms ofta bort i det offentliga samtalet och när samhällssystemen byggs. År 2020 stod ideella organisationer för 3% av välfärdsmixen i Sverige, offentlig sektor för 77% och privata företag för 20%. (Källa: famna - Riksorganisationen för idéburen välfärd och webinarium 23 november 2022)

Tillväxten sker genom entreprenörskap tillsammans med bland annat idéburet offentligt partnerskap.

Och för att få fart på tillväxten krävs att entreprenörer har kännedom och kunskap om IOP. Idag är kännedomen och kunskapen i Stockholm om IOP låg inom den sociala entreprenörsvärlden.

Vi vill:

-att förvaltningen inventerar hur andra förvaltningar gör för att öka kännedom och kunskap om IOP hos sociala entreprenörer i Stockholm.

-att Stadsdelarna samordnar kommunikation om kännedom och kunskap kring IOP hos sociala entreprenörer.

-att Stadsdelarna tillsammans aktivt arbetar för att öka kännedom och kunskap om IOP hos sociala entreprenörer.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Patrick Amofah (C)

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2022 att kommunstyrelsen ska se över och revidera de stadsövergripande riktlinjerna för idéburna offentliga partnerskap (IOP) med tillhörande tillämpningsanvisningar. Stadsledningskontoret har tagit fram förslag på reviderade riktlinjer och tillhörande tillämpningsanvisningar. Centerpartiet ser positiv på detta. Nya riktlinjen kommer att ge tydliga styrning på nämndens samarbete med civilsamhällesorganisationer och idéburna aktörer på mycket tydligare sätt.

Samarbete med idéburna aktörer och civilsamhällesorganisationer är mycket viktigt för Centerpartiet då de kan erbjuda så många mervärden till invånarna i Järva. De har många gånger bidragit med olika lösningar för att möta utmaningarna vi står inför i området.

Deras aktiviteter och insatser oftast riktas till många av prioriterade målgrupperna i området så som ungdomar, barn, kvinnor, äldre och nyanlända. Samverkan med idéburna aktörer kan handla om idrottsinsatser, arbetsmarknadsinsatser för egen försörjning, läxhjälp, studiefrämjande mm.

En farhåga med sådana riktlinjer är att det kan också utesluta andra små och mindre organisationer som också kan erbjuda bra insatser till invånarna. IOP är i en gråzon och det är oftast svårt att avgöra om det inte finns en marknad som andra leverantörer skulle också kunna erbjuda samma insatser precis som det lyfts i förslaget.

Det finns många andra sätt att samarbeta med civilsamhällesorganisationer inom ramen för tydliga lagar till exempel inom ramen för en reserverad upphandling. En reserverad upphandling innebär att det är bara vissa leverantörer som får delta i den upphandlingen. Det gäller leverantörer som annars skulle ha svårt att konkurrera om kontraktet.

Reserverade upphandlingar är en möjlighet inom ramen för Lagen om offentlig upphandling (LOU). Syftet är att företag och andra organisationer som sysselsätter personer som står långt från arbetsmarknaden ska kunna ges positiv särbehandling.

Detta för att organisationer som verkar för social och yrkesmässig integration lättare kan göra affärer med det offentliga, ges dessa organisationer möjligheter att växa och bidra till hållbar utveckling genom sysselsättning för utsatta individer.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande av Henrietta Ludwig (C), Kristina Lutz m.fl. (M) och André Nilsson (L)

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2022 att kommunstyrelsen ska se över och revidera de stadsövergripande riktlinjerna för idéburna offentliga partnerskap (IOP) med tillhörande tillämpningsanvisningar. Stadsledningskontoret har tagit fram förslag på reviderade riktlinjer och tillhörande tillämpningsanvisningar. Centerpartiet, Liberalerna och Moderaterna ser positiv på förtydligandet av riktlinjerna för IOP.

Dessa kommer kunna ge tydligare styrning vad gäller nämndens samarbete med civilsamhällesorganisationer och idéburna aktörer.

De organisationer som förvaltningen ingått IOP samarbeten med kommer med kreativa, lokalt förankrade lösningar på de utmaningar som stadsdelen står inför. De är ett bra komplement till stadens egna verksamheter och vi ser gärna att verksamheten med IOP uppmuntras och gärna utvidgas då de är av stor vikt för stadsdelen.

Centerpartiet, Liberalerna och Moderaterna anser att det är viktigt att de nya riktlinjerna och tillämpningsanvisningarna ger klarhet i när det är möjligt att teckna en IOP eller när en upphandling är att föredra. Det behöver finnas möjlighet att följa upp den avtalade verksamheten, samt riktlinjer i hur staden kan hjälpa aktörer in på rätt kurs vid behov. I de fall där en utvärdering visar att en verksamhet inte uppfyller stadens värdegrund, arbete för demokrati, icke-diskriminering, jämställdhet, jämlikhet och mänskliga rättigheter samt uppfyller demokrativillkor efterlyser vi också att riktlinjerna hanterar ett avslut på avtalet i förtid utan att detta medför onödiga kostnader för stadsdelen och dess skattebetalare.

Vi kan också konstatera att riktlinjerna och tillämpningsanvisningarna i vissa delar är formulerade utifrån ett juridiskt språkbruk som är svårtillgängligt för de flesta som inte själva är jurister. Detta försvårar en korrekt tillämpning av riktlinjerna av såväl stadens handläggare som representanter från civilsamhället eftersom riktlinjerna kan vara svåra att förstå och tolka. Mer användarvänliga tillämpningsanvisningar skulle göra det lättare för små och mindre organisationer som också kan erbjuda bra verksamheter att komma med initiativ till stadsdelen.